

Uchwała z dnia 7 stycznia 1998 r.

III ZP 47/97

Przewodniczący SSN: Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Piotra Wiśniewskiego, w sprawie z powództwa Bożeny P. przeciwko Kuratorium Oświaty w B. o zapłatę, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym dnia 7 stycznia 1998 r. zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku postanowieniem z dnia 7 października 1997 r. [...] do rozstrzygnięcia w trybie art. 390 § 1 KPC.

1. Czy nauczycielom zatrudnionym w poradniach psychologiczno-pedagogicznych przysługują dodatki do wynagrodzenia za pracę w trudnych warunkach od dnia 1 kwietnia 1993 r., określone w art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 16 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 1982 r. Nr 3, poz. 19 z późn. zm.).

2. w razie pozytywnej odpowiedzi na pierwsze pytanie opisane w punkcie 1, w jakiej wysokości powinny być wypłacane wyżej wymienione dodatki za okres od 1 kwietnia 1993 r.?

p o d j ą ł następującą uchwałę:

Nauczycielom zatrudnionym w poradniach psychologiczno-pedagogicznych nie przysługiwał po dniu 1 kwietnia 1993 r. dodatek do wynagrodzenia za pracę w trudnych warunkach, określony w art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U Nr 3, poz. 19 ze zm.).

U z a s a d n i e n i e

Uzasadniając wątpliwości prawne przedstawione w sentencji uchwały, Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wskazał, że do dnia 1 kwietnia 1993 r. nauczyciele zatrudnieni w poradniach psychologiczno-peda-

gogicznych mieli prawo do dodatku za pracę w trudnych warunkach na podstawie przepisów wykonawczych wydanych w oparciu o Kartę Nauczyciela (§ 2 pkt 12 zarządzenia Ministra Oświaty i Wychowania z dnia 31 lipca 1982 r. w sprawie wykazu trudnych i uciążliwych warunków pracy oraz zasad wypłacania dodatków z tytułu pracy w tych warunkach, Dz. Urz. MOiW Nr 11, poz. 98 ze zm., w brzmieniu nadanym przez zarządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 czerwca 1989 r., Dz. Urz. MEN Nr 5, poz. 44 oraz § 16 ust. 1 pkt 9 zarządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lipca 1989 r. w sprawie wynagradzania nauczycieli, M.P. Nr 29, poz. 222). O tym dodatku stanowi także art. 34 ust. 1 Karty Nauczyciela, według którego nauczycielom pracującym w trudnych warunkach pracy oraz w warunkach szkodliwych dla zdrowia przysługują z tego tytułu dodatki. Zarządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 kwietnia 1993 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wynagradzania nauczycieli (M.P. Nr 23, poz. 339) wyłączyło nauczycieli zatrudnionych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych z grupy nauczycieli uprawnionych do dodatku za pracę w trudnych warunkach. Sąd II instancji powołał się także na postanowienie Kolegium Arbitrażu Społecznego przy Sądzie Najwyższym z dnia 6 września 1996 r., KAS 1/96 (OSNAPIUS 1997 nr 7 poz. 121), w którym przyjęto, iż wstrzymanie z dniem 1 kwietnia 1993 r. wypłacania omawianego dodatku nie znajduje oparcia w zarządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 kwietnia 1993 r., wykracza ono bowiem poza delegację ustawową z art. 34 ust. 2 i 3 Karty Nauczyciela. Podniesiono również, iż prawo do tego dodatku nauczycieli zatrudnionych w poradniach psychologiczno-społecznych może wynikać z uznania ich za innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w szkołach (placówkach), którym to prawo przyznaje przepis § 16 ust. 3 pkt 3 zarządzenia z dnia 29 kwietnia 1993 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) stanowi, że nauczycielom pracującym w trudnych i uciążliwych warunkach pracy oraz w warunkach szkodliwych dla zdrowia przysługują z tego tytułu dodatki wymienione w ust. 2 i 3. Nauczyciele zatrudnieni w poradniach psychologiczno-pedagogicznych zajmują stanowiska wymienione w § 2 pkt 12 zarządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 lipca 1982 r. w brzmieniu nadanym przez zarządzenie z dnia 30 czerwca 1989 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wykazu

trudnych i uciążliwych warunków pracy oraz zasad wypłacania dodatków z tytułu pracy w tych warunkach (Dz. Urz. MEN Nr 5, poz. 44). Jednakże obok tej regulacji ma w sprawie zastosowanie zarządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lipca 1989 r. w sprawie wynagradzania nauczycieli (M.P. Nr 29, poz. 222 ze zm.), wydane także na podstawie upoważnienia z Karty Nauczyciela (art. 36). Przepis ten upoważnia Ministra Edukacji Narodowej nie tylko do określenia wysokości stawek wynagrodzenia zasadniczego, ale także do określenia zasad przyznawania dodatków do wynagrodzenia. Minister Edukacji Narodowej jest zatem uprawniony do ustalania wykazu prac w trudnych warunkach oraz przysługującego z tego tytułu dodatku. Zarządzenie tego Ministra z dnia 29 kwietnia 1993 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wynagradzania nauczycieli (M.P. Nr 23, poz. 239), nie wymieniające wśród osób uprawnionych do tego dodatku nauczycieli zatrudnionych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, mogło zatem pozbawić ich prawa do tego świadczenia. Przepisy płacowe - zgodnie z utrwaloną linią orzeczniczą Sądu Najwyższego - muszą być interpretowane w sposób ścisły. W szczególności dotyczy to przepisów przyznających świadczenia z funduszy Państwa. Organ zarządzający państwową szkołą musi mieć wyraźną podstawę prawną wynikającą z ustawy lub aktu wydanego z jej upoważnienia (do czasu zawarcia układu zbiorowego pracy dla nauczycieli) do dokonania wypłaty świadczenia na rzecz pracownika. Podstawą wypłaty w tym przypadku mogłoby być także postanowienie Kolegium Arbitrażu Społecznego przy Sądzie Najwyższym z dnia 6 września 1996 r., KAS 1/96 (OSNAPIUS 1997 nr 7 poz. 121) uznające wstrzymanie wypłaty omawianego dodatku za sprzeczne z prawem. Jednakże postanowienie kolegium arbitrażu społecznego jest wiążące tylko wtedy, jeżeli przed poddaniem sporu rozstrzygnięciu przez kolegium strona tego sporu nie postanowi inaczej (art. 16 ust. 6 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, Dz. U. Nr 55, poz. 236 ze zm.). W sprawie KAS 1/96 Minister Edukacji Narodowej zastrzegł, że orzeczenie Kolegium nie będzie miało charakteru wiążącego. Orzeczenie to nie wiąże stron, a zatem także nie może być prawną podstawą rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu sądowym.

Prawo do dodatku z tytułu pracy w trudnych warunkach nie może także wynikać z uznania nauczycieli zatrudnionych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych jako "innych pracowników pedagogicznych". Przepisy płacowe dotyczące osób zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Edukacji Narodowej jednoznacznie wyróżniają nauczycieli jako odrębną grupę zawodową i dlatego

nie można wobec nich stosować przepisów odnoszących się do innych pracowników, w tym również wykonujących prace o charakterze pedagogicznym.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.

N o t k a

Postanowieniem z dnia 6 marca 1998 r., III ZP 50/97, Sąd Najwyższy rozpatrując w zwykłym składzie zagadnienie prawne, przedstawione przez Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu, dotyczące identycznej kwestii prawnej, przedstawił składowi powiększonemu następujące zagadnienie: „**Czy nauczycielowi zatrudnionemu w poradni psychologiczno-pedagogicznej w okresie od 1 kwietnia 1993 r. do 31 marca 1997 r. przysługiwał dodatek do wynagrodzenia za pracę w trudnych warunkach określony w art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) ?**” Nie zostało ono jeszcze rozpatrzone.

=====